

Aan
De regeringscommissaris van het openbaar lichaam Sint Eustatius

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999) 4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
1 maart 2023
Ons kenmerk
Cft 202300020
Pagina
1/6

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Bijlage

-

Onderwerp
Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2022

Geachte mevrouw Francis,

Op 21 februari 2023 ontving het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) de vierde uitvoeringsrapportage (UR) van het begrotingsjaar 2022. In lijn met de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) had de UR over het vierde kwartaal van 2022 uiterlijk op 28 januari 2023 ingediend moeten zijn. Het Cft verzoekt u in het vervolg de wettelijke termijn aan te houden. Met dit schrijven ontvangt u op basis van artikel 22 van de Wet FinBES de reactie van het Cft op de vierde UR.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de Wet FinBES aangevuld met de in het Besluit begroting en verantwoording openbare lichamen BES (BBV BES) opgenomen criteria.

Als gevolg van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius gelden artikelen 9, 10, 18 tot en met 36, 38 en 39 van de Wet FinBES niet ten aanzien van Sint Eustatius. Op verzoek van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geeft het Cft, ter ondersteuning van de regeringscommissaris en om de overgang naar de reguliere situatie te faciliteren, echter analoge toepassing aan deze artikelen.¹

Oordeel

De vierde UR toont een voorlopig tekort van USD 2,2 miljoen. Hiermee wordt niet voldaan aan artikel 19 lid 2 jo. artikel 15 lid 2 van de Wet FinBES, dat voorschrijft dat de begroting in evenwicht moet zijn.

¹ BZK, kenmerk 2021-0000094352, Uitbreiding toezichtstaken Cft BES - Sint Eustatius, d.d. 29 maart 2021.

Het voorlopige tekort voor 2022 is aanzienlijk hoger dan het in de vastgestelde begroting geraamde tekort van USD 0,7 miljoen voor het gehele jaar 2022.

Het Cft waardeert de wijze waarop Sint Eustatius in de UR toelicht hoe rekening is gehouden met eerdere aanbevelingen van het Cft. Daarnaast worden de begrote baten en lasten en de afwijkingen ten opzichte van de begroting toereikend toegelicht. Dit vergroot het inzicht in de financiële situatie van het openbaar lichaam.

De toename van het begrotingstekort wordt enerzijds veroorzaakt door achterblijvende baten uit lokale heffingen. Zo blijven de baten uit bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing, onroerend goed exploitatie, luchthaven en zeehaven achter ten opzichte van de vastgestelde begroting 2022. Sint Eustatius constateert in de vierde UR dat de baten uit lokale heffingen nog niet op het niveau van pre-coronajaar 2019 zijn, en dat het herstel van de baten langer duurt dan verwacht. Het Cft merkt op dat in de vastgestelde begroting 2023 wel een volledig herstel van de baten naar het niveau van 2019 wordt verondersteld. De baten uit lokale heffingen nemen in 2023 toe met USD 0,2 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2022. Naar het oordeel van het Cft is er voor 2023 sprake van een overschatting in de raming van de baten uit lokale heffingen. Het Cft verzoekt Sint Eustatius de raming van de baten uit lokale heffingen te herzien op basis van de realisatie in 2022, en dit te verwerken in de eerste ontwerpbegrotingswijziging (OBW) 2023.

Daarnaast is het hogere tekort het gevolg van forse lastenoverschrijdingen. Sint Eustatius realiseert op alle posten, met uitzondering van de post subsidies en bijdragen, hogere lasten dan begroot. Dit wordt deels verklaard door de onvolledigheid van de begroting 2022. Sint Eustatius nam de lasten voor de vuilnisophaaldienst en nutsvoorzieningen per abuis niet op in de begroting, zo bleek al uit de tweede UR 2022.² Hierdoor vormde de begroting 2022 geen realistische basis voor het begrotingsjaar 2022. De lastenoverschrijdingen zijn voor een belangrijk deel echter ook het resultaat van onvoldoende grip en sturing op de uitgaven gedurende het jaar. Het Cft uitte in 2022 meerdere malen zijn zorgen over de ontwikkeling van de lasten en riep Sint Eustatius op om maatregelen te treffen om de lasten te beheersen.³ Dit heeft niet tot concrete maatregelen geleid om de lasten terug te dringen. Het Cft benadrukt het belang van uitgavenbeheersing, mede gelet op het fragiele herstel van de baten uit lokale heffingen en de risico's in de meerjarenbegroting. Zo kent de rechtszaak van Eco Statia tegen het openbaar lichaam mogelijk aanzienlijke financiële implicaties, en is de situatie rondom olieterminal Global Terminal Investment (GTI) Statia nog altijd onzeker.

² Cft, kenmerk Cft 202200105, Reactie tweede uitvoeringsrapportage en advies eerste begrotingswijziging 2022, d.d. 8 september 2022.

³ Cft, kenmerk Cft 202100153, Advies bij de ontwerpbegroting 2022, d.d. 6 december 2021 en Cft, kenmerk Cft 202200153, Reactie derde uitvoeringsrapportage en advies ontwerpbegrotingswijziging 2022, d.d. 2 december 2022.

Bij de tweede UR van 2022 leverde Sint Eustatius de eerste OBW aan. Met deze OBW vergrootte Sint Eustatius het tekort tot USD 1,1 miljoen. Het Cft achtte het onwenselijk dat het tekort in 2022 verder werd vergroot en verzocht Sint Eustatius de OBW zodanig aan te passen dat het tekort in 2022 werd beperkt tot USD 0,7 miljoen, conform de vastgestelde begroting. Sint Eustatius bood bij de derde UR een aangepaste OBW aan. Het Cft oordeelde dat ook de aangepaste OBW bijstelling behoefde, omdat Sint Eustatius reeds gerealiseerde lastenoverschrijdingen niet had verwerkt in de OBW. Sint Eustatius heeft deze lastenoverschrijdingen vooralsnog niet verwerkt in de OBW, noch is de begrotingswijziging (BW) formeel vastgesteld en goedgekeurd door de staatssecretaris van BZK. Hiermee wordt in strijd met artikel 23 lid 1 van de Wet FinBES gehandeld, dat voorschrijft dat het openbaar lichaam geen uitgaven kan doen die niet zijn geraamd bij goedgekeurde begroting of een goedgekeurde BW. Het Cft benadrukt het belang van een actuele begroting en verzoekt Sint Eustatius om voortaan de begroting tijdig bij te stellen middels een BW, wanneer gewijzigde omstandigheden daartoe aanleiding geven. Het Cft is daarnaast graag bereid nadere toelichting te geven over het proces tot wijziging van de begroting zoals voorgeschreven door de Wet FinBES.

Toelichting

In tabel 1 is de realisatie tot en met het vierde kwartaal van 2022, de vastgestelde begroting 2022, en de realisatie tot en met het vierde kwartaal ten opzichte van de vastgestelde begroting weergegeven. Daarnaast geeft tabel 1 de vastgestelde begroting 2023 weer. De baten en lasten samenhangend met de bijzondere uitkeringen zijn in deze tabel niet opgenomen.

Baten

Sint Eustatius realiseert tot en met het vierde kwartaal van 2022 USD 16,6 miljoen aan reguliere baten, USD 1,0 miljoen meer ten opzichte van de vastgestelde begroting. Deze toename is toe te schrijven aan de structurele verhoging van de vrije uitkering en hogere overige baten dan geraamd, door een stijging van de omzet van het slachthuis.

De baten uit de lokale heffingen blijven daarentegen achter ten opzichte van de begroting en liggen nog steeds onder het niveau van pre-coronajaar 2019. Sint Eustatius geeft in de UR aan dat het herstel van deze baten langer duurt dan verwacht. De baten uit de zeehaven worden in 2022 niet volledig gerealiseerd doordat olieterminal GTI Statia geen havengelden meer afdraagt. Gelet op de huidige financiële situatie van GTI Statia is het onzeker of deze baten in 2023 wel gerealiseerd gaan worden.

Lasten

Sint Eustatius realiseert tot en met het vierde kwartaal van 2022 USD 18,9 miljoen aan reguliere lasten, een toename van USD 2,6 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting. De in de begroting geraamde lasten zijn op iedere post, met uitzondering van de post subsidies en bijdragen, overschreden. Het Cft verzocht Sint Eustatius in zijn reactie op de derde UR om maatregelen te treffen om de lasten zoveel mogelijk terug te dringen. Aan dit verzoek is geen gehoor gegeven.

Het opstellen van een strategische personeelsplanning, zoals door het Cft geadviseerd bij de ontwerpbegroting 2022, kan leiden tot een verlaging van de personeelslasten. Uit de vierde UR blijkt dat Sint Eustatius de strategische personeelsplanning inmiddels heeft opgesteld, maar dat de resultaten van de evaluatie van de in 2018 doorgevoerde reorganisatie hierin nog verwerkt dienen te worden. Het Cft verzoekt Sint Eustatius dit voortvarend uit te voeren, zodat mogelijk in 2023 nog een daling van de personeelslasten gerealiseerd kan worden.

Tabel 1: Overzicht baten en lasten (in miljoenen USD)⁴

	Begroting 2022	4e UR 2022	Realisatie	Begroting 2023
Baten	15,6	16,6	107%	22,0
Lokale heffingen ⁵	4,0	3,1	78%	4,2
Vrije uitkering	11,5	13,1	114%	17,5
Overige baten	0,1	0,4	303%	0,3
Lasten	16,3	18,9	116%	21,9
Personeelslasten	9,8	10,1	103%	11,7
Huisvestingslasten	0,8	1,3	172%	1,9
Exploitatielasten	1,7	2,0	122%	3,0
Kantoorkosten	0,4	0,7	164%	0,3
Representatie en communicatie	0,3	0,9	243%	0,5
Vervoersmiddelen	0,2	0,2	116%	0,2
Afschrijvingen	0,4	0,4	110%	0,5
Algemene lasten	0,4	0,9	212%	1,1
Subsidies en bijdragen	2,1	2,1	100%	2,1
Overige lasten	0,2	0,3	117%	0,6
Resultaat	-0,7	-2,2	n.v.t.	0,1

Bron: vierde uitvoeringsrapportage 2022 en vastgestelde begroting 2023 van Sint Eustatius

⁴ In deze tabel is sprake van afronding op hele USD miljoenen. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen in de tabel voorkomen.

⁵ De lokale heffingen bestaan uit de motorrijtuigenbelasting, toeristenbelasting, afvalstoffenheffing, onroerend goed exploitatie, luchthavengelden, zeehavengelden, leges en vergunningen.

Bijzondere uitkeringen

Tot en met het vierde kwartaal van 2022 realiseert Sint Eustatius USD 13,2 miljoen aan baten en lasten samenhangend met bijzondere uitkeringen. In de projectadministratie van Sint Eustatius zijn ultimo vierde kwartaal 114 actieve bijzondere uitkeringen opgenomen. Middels een stoplichtrapportage geeft Sint Eustatius per bijzondere uitkering inzicht in de beoogde resultaten, de reeds gerealiseerde resultaten en de knelpunten.

Bij twee projecten gefinancierd uit bijzondere uitkeringen realiseerde Sint Eustatius in het vierde kwartaal een lastenoverschrijding. Het uitgangspunt is dat een dergelijke overschrijding ten laste komt van de reguliere exploitatie van het openbaar lichaam. De totale lastenoverschrijding in het vierde kwartaal bedraagt USD 0,6 miljoen, maar is nog niet ten laste gebracht van de reguliere exploitatie. Het Cft verzoekt hierover bij de eerste UR van 2023 nader te worden geïnformeerd.

Liquiditeitspositie

Uit de vierde UR blijkt dat Sint Eustatius ultimo december 2022 beschikt over USD 76,7 miljoen aan liquide middelen, een stijging van USD 4,9 miljoen ten opzichte van de stand ultimo 2021. Sint Eustatius stelt dat het overgrote deel hiervan geormerkt is voor bijzondere uitkeringen. Het Cft kan uit de vierde UR echter niet herleiden wat het saldo aan vrij besteedbare middelen is ultimo december 2022, en hoe het voorlopige tekort van USD 2,2 miljoen dit saldo beïnvloedt. Het Cft verzoekt Sint Eustatius een toelichting hieromtrent op te nemen in de eerste UR van 2023.

Financieel beheer

De staatssecretaris van BZK heeft eind 2022 aangegeven het budgetrecht zo spoedig mogelijk na de eilandsraadverkiezingen op 15 maart 2023 over te dragen aan de eilandsraad, mits voldoende is gewaarborgd dat de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB) van het openbaar lichaam op orde wordt gebracht.⁶ Sint Eustatius stelde in het vierde kwartaal van 2022 hiertoe een plan van aanpak op, dat voorziet in een aantal verbeterstappen voor én na de verkiezingen. Het openbaar lichaam wordt hierbij ondersteund door een externe partij, en er is een stuurgroep ingericht om de voortgang te monitoren en bij te sturen waar nodig. Het Cft geeft u in overweging om in de uitvoeringsrapportages te rapporteren over de uitvoering van het plan van aanpak, om dubbele rapportageverplichtingen te voorkomen.

Het Cft erkent het belang van een adequate AO/IB in opzet, bestaan en werking maar constateert ook dat andere maatregelen ter verbetering van het financieel beheer naar de achtergrond lijken te verdwijnen. Zo blijft de tijdige aanlevering van begrotingsdocumenten en rapportages een aandachtspunt en is het saldo openstaande debiteuren onverminderd hoog.

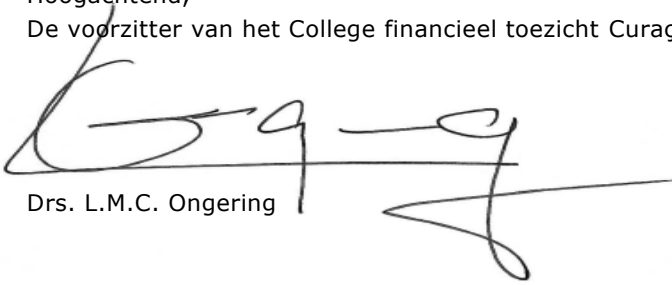
⁶ BZK, kenmerk 2022-0000624135, Streefdatum teruggave budgetrecht eilandsraad Sint Eustatius, d.d. 15 december 2022.

Kenmerk
Cft 202300020
Blad
6/6

Bovendien zijn nog niet alle maatregelen uit het in 2018 opgestelde plan van aanpak ter verbetering van het financieel beheer afgerond. Het Cft adviseert u voldoende capaciteit beschikbaar te stellen om ook de overige maatregelen ter versterking van het financieel beheer voortvarend te blijven uitvoeren.

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L.M.C. Ongerling', written over a horizontal line. The signature is stylized and extends to the right of the line.

Drs. L.M.C. Ongerling

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
Het hoofd Financiën van het openbaar lichaam Sint Eustatius